

УРАС № 4 / 12.01.2015г.

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на

МИРОСЛАВА ЮРИЕВА КОЛЯНДОВА на тема:

„ОПТИМИЗИРАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ЛИЧНА ЗАЩИТА НА СТУДЕНТИ, ПОДГОТВЯНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ В МВР И ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ”

за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ в
професионално направление 7.6“Спорт“, научна специалност „Теория и методика
на физическото възпитание и спортната тренировка(вкл. Методика на лечебната
физкультура)“

Научен ръководител: проф. Симеон Йорданов, ДП

Рецензент: доц. Валентина Гингова, доктор

ВЪВЕДЕНИЕ

Съвременната социална действителност се характеризира с поляризация на обществото, провокирана от различия в политическата и етическа принадлежност, икономическия статус, религиозните убеждения и дори спортните пристрастия на отделни индивиди или групи от хора. Това извежда на като много важна задача на обществото опазване на живота, здравето, неприкосновеността и свободата на личността, превенция и борба с криминални и терористични прояви. Важен фактор за успешно изпълнение на тези функции е високото ниво на теоретична, физическа и бойна подготовка на служителите от сферата на сигурността. От тази гледна точка представеният за рецензия дисертационен труд е с изключителна актуалност, не само от научна, но и от практическа гледна точка.

ПРЕГЛЕД НА РАЗРАБОТКАТА

В структурно отношение дисертационният труд отговаря на изискванията за подобен род научни разработки. Той е разработен на 151 стр., които включват: речник на ползваните съкращения и термини, увод, четири глави, приноси и литературна справка. Към този обем се добавят 20 стр. приложения, в които са представени материали, които уточняват важни моменти от изложението. Резултатите от обработката са представени на 21 таблици и 43 фигури. Стилът на изложение и

техническото оформление на разработката са прецизни.

Ще се спира накратко на критичен анализ на отделните раздели на дисертационния труд. В увода (4 стр.) е очертана ясно предметната област, в която е проведеното изследване, а именно важноста на високото ниво на подготовка на служителите от сферата на сигурността и мястото на обучението по лична защита.

В глава I – **литературен обзор** (46 стр.), на базата на 120 литературни и интернет източници, докторантката се е спряла на важни за изследвания проблем теоретични постановки за особеностите на професионалната дейност на служителите от сферата на сигурността и отбраната и мястото на обучението по лична защита и мястото на обучението по лична защита в програмата на студентите от НСА „В. Левски“ – средства, методи, организация на обучението и необходимост от неговото осъвременяване. Литературният обзор показва широката информираност на кандидатката, способността и да обобщава и критично да анализира научна информация.

На базата на проученото състояние на изследвания проблем, докторантката е формулирала правилно **работната си хипотеза**.

Във **втора глава** (12 стр.) е описана методиката на изследването. Целта и задачите са кратко, ясно и точно дефинирани. Правилно са разграничени обектът и предметът на изследване. Ползван е богат набор от изследователски методи – анкетно проучване; експертна оценка (наредена от докторантката анкета) за изясняване на действията, попадащи в категорията на личната защита; спортно-педагогическо тестване, обхващащо 193 студента по 13 теста, експертно оценяване на техническите умения; педагогически експеримент, целящ да установи ефективността на разработената от докторантката учебна програма. Изследователските методи са прилежно описани. За обработка на получените резултати са ползвани подходящи статистически методи и показатели. Добре би било да се уточни, че дисперсионният анализ е ползван в два варианта – ANOVA и MRM ANOVA.

Глава три – анализ на резултатите е структурирана в следните подраздели:

- **Физическо развитие и дееспособност на студентите от специалност „Треньор по БПФПС в МВР и БА и магистърски програма „Спорт и сигурност“.** Интерпретацията се базира на вариационен анализ на резултатите в две направления: разпределени по пол (таблицы 5 и 6) и графично сравнение на средните стойности на 8-те обособени, според методиката на изследване, групи. Неясноти породжат оценките, получени по разработената от докторантката нормативи (приложение 3). Скалата е изместена към високите оценки – централните 38% от случаите би трябвало да отговарят на оценка „добър 4“. При така представената скала само 2,27% от случаите биха получили „средна“ и „слаба“ оценка. Освен това нормативите са направени на базата на резултатите на оценяването. В този смисъл оценките следват нормалното разпределение и следва по тях да се прави обобщение за нивото на двигателните способности на

групата като цяло, а само в индивидуален аспект.

- **Критичен анализ на учебната програма по лична защита до 2012 г.** и характеристики на експериментирания учебна програма за двете образователни степени. Тъй като не съм специалист в това направление не си позволявам да коментирам структурата и съдържанието на новата учебна програма;
- **Анкетно проучване за нивото на специализирана подготовка на служителите в областта на сигурността и отбраната** (40 изследвани). Констатиран са тревожни факти, че 75% от изследваните оценяват нивото си на владение на БПГ като „средно“ или „слабо“, че голяма част от анкетираният смята, че правонарушителите рядко превъзхождат силите на реда по отношение на владението на БПГ;
- **Експертно мнение за изясняване на обхвата и структурата на техниките за лична защита** (20 изследвани). Вероятно разработената класификация е имала решаващо значение при подбора на използваните в учебната програма упражнения;
- **Анкетно проучване сред студентите за качеството на обучението им по лична защита** (88 изследвани). Не може да не отбележим като положителен фактът, че 84% от студентите смятат, че наученото по време на обучението ще има положителен ефект върху изпълнението на техните професионални задължения;
- **Основен приносен момент на дисертационния труд е проучването на ефективността на разработената нова учебна програма.**
  - **ОКС „Бакалавър“.** Експериментът включва формирането на три групи – една контролна (III курс), която се обучава по старата програма и две експериментални, които в момента на провеждане на експеримента са съответно в I и II курс. Установена е статистическата значимост на прираста на резултатите в рамките на една учебна година. Не е изследвана значимостта на разликата в прирастите на трите групи.
  - **ОКС „Магистър“.** Проследено е развитието на резултатите в тестовете за физическа годност и техническите умения, оценени от трима експерти с висока съгласуваност на оценките между тях. Проследена е статистическата и практическата значимост на прираста на резултатите във всяка от групите (две експериментални и една контролна). Като критична забележка бих отбелязала, че гаранционната вероятност в таблици 11, 12 и 13 не е изписана правилно. След това е проследена статистическата значимост на разликата в прирастите на трите групи. Сравнени са оценките за 14 техники за лична защита в края на обучението. Добре би било, ако разделът завършваше с кратко обобщение на резултатите от експеримента.
- В края на главата е представена разработена от авторката технология за комплексен контрол на подготовката по лична защита.

Изводите и препоръките, представени в глава IV отразяват извършената от докторанта изследователска работа.

Бих желала да задам на докторантката следния въпрос, на който да отговори при своята защита:

Защо не са проучени зависимостите между изследваните показатели, т.е. в каква степен правилното техническо изпълнение на защитните техники е свързано със състоянието на двигателните способности? Считам, че този аспект на проблема би довел до интересни теоретични заключения.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Считам, че представеният за рецензия дисертационен труд има несъмнени достойнства и следните по-съществени **научни и приложни приноси**:

- Осъществено е мащабно по обхват изследване на състоянието на физическата деспособност и техниките за лична защита на студентите от специалността.
- Обогащена е системата за оценяване на физическата деспособност на студентите с разработена такава за ОК С "Магистър".
- Разработена е нова цялостна учебна програма на обучението по дисциплината „Лична защита“.
- Експериментално е доказана ефективността на новата програма;
- Разработена е авторска технология за контрол на уменията на студентите в областта на личната защита.

Авторефератът е разработен съобразно изискванията и отразява вярно съдържанието на дисертационния труд. Резултати от отделни аспекти на изследването са публикувани в 3 научни статии, в 2 от които авторката е самостоятелен автор.

В заключение бих желала да отбележа, че представеният за становище дисертационен труд демонстрира сериозната теоретична подготовка на докторантката в конкретната познавателна област, а така също и по отношение на методологията на научното изследване. Не подлежи на съмнение и способността и организира, проведе и обобща резултатите от научен експеримент. Получените резултати имат определен теоретичен и практически принос. Поради това, на основание на ЗРАСРБ давам положителната си становище на МИРОСЛАВА ЮРИЕВА КОЛЯНЦОВА да бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка, вкл. методика на кинезитерапията“.

10.01.2015 г.
София

С уважение:
(доц. В. Гигова, доктор)